

500 Bijnamen uit Rhoon

uit de eerste helft van de twintigste eeuw

Thedie Binder
2013

Rhoon uit de klei getrokken

In 1948 vierde Rhoon haar 750-jarig bestaan en bestond toen voornamelijk uit de twee woonkernen:

- Het Dorp rond de NH Kerk, Het Wapen van Rhoon, het Kasteel, gemeentehuis en politiepost en
- Het Veer rond de RK Kerk, veerstoep en Havendam.

De boerderijen stonden tot in de kernen.

Met haar 2.500 inwoners groeide Rhoon na de WO II snel uit van een gemoedelijk polderdorpje tot een forensendorpje voor de Rotterdammers.

Ontsluiting en transport

Rhoon kon men vroeger niet anders bereiken dan via De Tol (bij de vlasfabriek aan de Rijdsdijk), via Het Sluisje bij de afgedamde Koedood of over water via het pontje van Goidschalksoord of de Rhoonse haven.

De “export” van de Rhoonse stadslandbouwproducten naar Rotterdam (later veiling) ging aanvankelijk met paard en wagen over de half-verharde dijken. Bulktransport zoals bieten, zand en grind ging over het water via de Rhoonse haven.

In het begin van de twintigste eeuw werden de eilanden IJsselmonde, Voorne en Putten echt ontsloten door de aanleg van de stoomtram van de RTM waardoor bakkerij Huygen moest worden verplaatst. Tussen 1907 en 1930 werd de Waalhaven in drie fasen aangelegd en ook het gelijknamige vliegveld (1920-1940).

In 1934 kwam de Provinciale weg, de Groene Kruisweg, in de volksmond de Nieuweweg genoemd waardoor bakkerij Huygen nog eens verplaatst moest worden.

Rhoon werd in de eerste helft van de 19^e eeuw echt “uit de klei getrokken”.

Werk en ontspanning

Behalve de noodzakelijke ambtenaren en notabelen waaronder artsen, pastoor en dominees waren er veel boeren. Die boeren waren niet alleen actief in de landbouw en veeteelt, maar men kende ook de kolenboer, de groenteboer, de melkboer, lorrenboer, olieboer enz. Fruittelers en tuinders werden steeds belangrijker.

Menige “boer” kwam dagelijks of wekelijks langs de deur en noteerde de boodschappen in zijn opschrijfboekje om vervolgens een keer per week of per maand af te rekenen. Vanuit de stad kwamen er ook nog verkopers van garen en band langs de deur. Rhoon had nog een muzikant en Jan de Regt was onze dorpsomroeper.

Vogelaar reed met paard en wagen door het dorp om het huisvuil op te halen. Hij was milieubewust en scheidde toen al het nog eetbare afval (voor de varkens) van de rest.

Op eigen volkstuintjes verbouwde menige arbeider zijn eigen groenten en aardappelen. Wie de ruimte had hield varkens, kippen en konijnen voor de slacht. De slaggers slachtten nog twee keer per week zelf. Niet alleen de hazen- en konijnenvellen, maar ook de mollenvelletjes werden regelmatig opgehaald.

Uit een adresboek van 1924 blijkt dat in Rhoon niet alleen veel landbouwers, landarbeiders en grondwerkers woonden, maar ook griendwerkers, klompenmakers, rietdekkers, polderwerkers,

huisknechten, portiers, molenaars- en bakkersknechten, schippers, bootwerkers, melkrijders, maar ook een polderbode, een tolgaarder, een brievenbesteller en een voddenkoopman. In Rhoon vond men werkgelegenheid in de landbouw, fruitteelt en tuinbouw. Er stonden een graanmolen en een vlasfabriek. Maar in de crisistijd moest menigeen ook via het Zwarte pad of de Groenendijk naar Heijplaat of Pernis lopen om aan het werk te blijven. Rhoon kende naast de bakkers en kruideniers veel ambachten zoals smid, wagenmaker, klompenmaker en schoenmaker. Rhoon had ook nog een muzikant, een snoepwinkeltje waar je voor 1 cent wat gebroken koek of een velletje ouwel kon kopen maar Rhoon had ook een vijftal cafés waar de houten vloeren op vrijdag soms nog sierlijk werden bestrooid met zilverzand. Na de WO II kwam de eerste ijssalon.

Wonen

De eerste uitbreiding in Rhoon, “De nieuwe huizen” was die tussen de Singel en de Rhodenstraat die kort voor de WO II werd gebouwd door de Fa. J. Louter.

Rhoon kende toen de volgende buurtschappen:

- Het dorp met gemeentehuis, politie tramstation Kerk kroegen, winkels,
- Het Veer met zijn haven, winkeltjes, kroegen en RK Kerk en veerstoep
- De Tol aan de Rijsdijk bij de vlasfabriek
- Het Moleneind: Dorpsdijk/Slotsedijk/Oud Rhoonse dijk nabij Molen 't Hert
- De Lijnkoek: achterste stuk van de Molendijk tot aan de Stenen Ka
- De Koedood
- De Driehoek (Kleidijk)
- De Woningbouw of Bokkenbuurt aan de Kleidijk

Iedereen kende iedereen

De tijd dat de achterdeur nog dag en nacht open stond en iedereen bijna iedereen nog kende, was er een met veel grote gezinnen en families met vaak dezelfde voor- en achternamen. Zij woonden vaak nog aan dezelfde dijk of gingen naar dezelfde kerk.

Dit moet een van de verklaringen zijn waarom men in Rhoon bijnamen is gaan geven.

Bijnamen moeten niet worden gezien als scheldnamen maar als spontane reactie van de mededorpsbewoners met een soort Rotterdamse vindingrijkheid. Bijnamen verwijzen naar het beroep, de hobby, woonplaats, het uiterlijk, gewoonte, gedrag of typische uitspraken van personen.

Excuses.

In deze tijd van snelle veranderingen vond ik het niet zozeer noodzakelijk, maar vooral erg leuk om die bijnamen, voornamelijk uit de eerste helft van de vorige eeuw te verzamelen en vast te leggen. Het risico daarbij is natuurlijk toch dat je diverse personen of families kwetst. Maar anderzijds is het al zo lang geleden en echt geschiedenis geworden. Bovendien moeten wij bedenken dat die tijd van toen veel harder was en dat men niet zo snel op de tenen was getrapt. Ik hoop niet dat u het mij kwalijk neemt eerlijk te zijn geweest.

Dank.

Zonder de medewerking en het meedenken van veel oud-Rhoonaars was het mij nooit gelukt om dit boekje samen te stellen. Zonder iemand te vergeten wil ik graag de volgende Rhoonaars in het bijzonder bedanken voor hun belangrijke bijdrage: Cor van Overbeek die het

leeuwendeel van 't Veer aanleverde, maar ook Arie Boender, Jaap van der Linden, Cees van den Berg, Jan Polak, Rein Bakker, Koos Dits en Henk Bresser wil ik graag hartelijk bedanken.

Voor aanvullingen, eventuele correcties en meer informatie: thedie@box.nl

Het boekje met de bijnamen (oplage van 500 st.) dat in 2013 is uitgegeven was binnen een paar weken uitverkocht. Het kwam tot stand mede dankzij de sponsoring van:

mijn supermarkt

Tsjaikovskistraat 3 - Rhoon
info@mcdrhoon.nl - Tel. 010-501 25 41
Twitter: @mcdolaf

BELETTERING

H.G. BELETTERING

Letterlijk de beste!

☎ 010-5013372 RHOON
WWW.HGBELETTERING.NL

Rhoon in de eerste helft van de twintigste eeuw:

Muziektent aan de Rijsdijk

Dorpsdijk met gemeentehuis en politiebureau (rechts) ca. 1958

Haven van Rhoon 1938

Dorpsdijk 1937, rechts hoefsmid en fietsenmaker W. de Reus

Molen 't Hert 1934